

Uppföljning maj 2021 avseende arbetet med måltider för äldre inom ordinärt boende

Förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar

att godkänna uppföljningen enligt tjänsteskrivelse 2021-04-29

Sammanfattning

Vård- och omsorgsnämnden beslutade 2020-12-16 § 107 att ställa sig bakom förvaltningens förslag till ny inriktning avseende måltider för äldre inom ordinärt boende. Nämnden beslutade även att arbetet ska följas upp i maj och november 2021.

Underlag för beslutet

- Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse 2021-04-29 Uppföljning maj 2021 avseende måltider för äldre inom ordinärt boende
- Vård- och omsorgsnämnden 2020-12-16 § 107 Mat för äldre inom ordinärt boende
- Vård- och omsorgsförvaltningens tjänsteskrivelse 2020-12-01 Mat för äldre inom ordinärt boende

Ärendet

Bakgrund

Vård- och omsorgsnämnden beslutade 2020-12-16 § 107 att ställa sig bakom förvaltningens förslag till ny inriktning avseende måltider för äldre inom ordinärt boende. Nämnden beslutade även att arbetet ska följas upp i maj och november 2021.

Ny inriktning avseende måltider för äldre i ordinärt boende

Den som bor i ordinärt boende kan vid behov få stöd avseende måltiden på olika sätt. Vård- och omsorgsförvaltningen ska succesivt arbeta för att förbättra måltidssituationen för äldre i ordinärt boende utifrån 4 huvudlinjer.

2021-04-29

Diarienummer

VOO 2020/0562

- Införande av behovsbedömd måltidsleverans till hemmet för en begränsad grupp äldre med behov av färdiglagade måltider.
- Matlagning i hemmet (insats sammansatt måltid) begränsas till en smalare målgrupp.
- Ökat fokus på att förebygga/motverka undernäring, genom anställning av dietist och genom att följa projektet. "Nollvision undernäring" (som bla bedrivs i Kävlinge kommun) m.m.
- Samarbeta med näringslivet för att öka tillgängligheten för äldre till det privata måltidsutbudet.

Målsättningen är att nämndens nya inriktning ska vara implementerad hösten 2022.

Uppföljning införande av behovsbedömd måltidsleverans till hemmet

Hemvården har tillsammans med Måltidsservice påbörjat arbetet med att ta fram matkasse för leverans i ordinärt boende. Det planeras för matkasse med ett heldygnskoncept för samtliga dagar i veckan. Arbetet kvarstår, det är tex ännu inte fastställt hur leveranser och beställningar ska gå till. Hemvården har även haft kontakt med Livsmedelsakademin och Kävlinge för erfarenhetsutbyte. Det pågår framtagande av en projektplan för ett pilotprojekt gällande matkasse i hemmet på hemvårdsområdena Väster och Norra Fäladen.¹

Uppföljning Matlagning i hemmet begränsas till smalare målgrupp

Myndighetsfunktionen har fått i uppdrag att ta fram förslag till nya riktlinjer för måltider i ordinärt boende. Målgruppen avser såväl insats avseende sammansatt måltid (matlagning i hemmet) som måltidsleverans. Myndighetsfunktionen har påbörjat arbetet. Målsättningen är att ha tagit fram förslag till nya riktlinjer vid årsskiftet 2021/2022. Det finns en svårighet med att ta fram nya riktlinjer då syftet är att förhindra undernäring, det kan bli aktuellt med bedömningar ur såväl SoL som HSL-perspektiv, vilket då kan innebära att flera lagrum berörs.²

Uppföljning anställning av dietist och följande av Nollvisionens arbete

Dietist

En dietist ska anställas inom hemvården. Dietisten ska arbeta förvaltningsövergripande, dock kommer dietisten tillhöra

¹ Verksamhetschef Hemvård, rehabilitering och service 2021-03-29

² Myndighetschef och kvalitetsutvecklare Myndighetsfunktionen 2021-03-29

2021-04-29

Diarienummer

VOO 2020/0562

seniorrestaurangernas organisation. Annonsering har skett vid två tillfällen. Det har varit svårt att få sökande, ev kommer det ske en tredje annonsering. Tjänsten beräknas att vara tillsatt efter sommaren 2021.³

Nollvisionens arbete

Målet med Nollvisionen är att ta fram en skalbar modell som andra aktörer, främst kommuner, ska kunna använda utifrån sina behov och förutsättningar för att bekämpa undernäring hos äldre. Modellen ska bygga på olika innovationer som först testas i två kommuner.

Test behovsanpassade matkassar

I sex veckor har nio seniorer på serviceboenden i Kävlinge kommun och stadsdelsförvaltningen Enskede-Årsta-Vantör i Stockholm fått testa ett nytt måltidskoncept, specialframtaget för äldre. Måltiderna har varit mindre än de som de normalt serveras men energinivån har varit densamma, och mellanmålen har varit näringstätare. Resultaten hos deltagarna var bättre sömn, viktuppgång och piggare seniorer.⁴

Syftet med testet har varit att se hur behovsanpassade måltider kan förebygga undernäring hos äldre. Det har genomförts i liten skala och enbart på serviceboende på grund av pandemin.

Måltidskonceptet bygger på Livsmedelsverkets rekommendationer för äldre med många små, näringstäta mål utspridda över dygnet. Det har serverats frukost, lunch och middag, två mellanmål och två dryckesmellanmål. Efter varje måltid har personal hjälpt den äldre att svara på frågor om hur den äldre upplevde måltiden. I Kävlinge gjordes också en hälsoenkät tre gånger under testperioden. Målet på sikt är därefter att utveckla ett koncept för matkassar som även andra kommuner ska kunna använda för att förebygga undernäring hos äldre.⁵

Webbinarium Nollvisionen i januari 2021⁶

Projektledare för Nollvisionen för undernäring hos äldre, lyfte matens centrala roll, den skapar mening och social samvaro, och den är viktig för hälsa och tillfrisknande. God och hälsosam mat kan

³ Verksamhetschef Hemvård, rehabilitering och service 2021-03-29

⁴ <https://www.livsmedelsakademin.se/arkiv/battre-somn-viktuppgang-och-piggare-seniorer-efter-test-med-behovsanpassade-matkassar/> 2021-02-14

⁵ <https://www.livsmedelsakademin.se/arkiv/battre-somn-viktuppgang-och-piggare-seniorer-efter-test-med-behovsanpassade-matkassar/> 2021-02-14

⁶ <https://www.nollundernaring.se/arkiv/vart-forsta-webinarie-bjod-pa-inspiration-och-stort-engagemang/> 2021-02-14

2021-04-29

Diarienummer

VOO 2020/0562

också bidra till att hålla nere samhällets kostnader för sjukvård och omvårdnad.

Ordförande i omsorgsnämnden i Kävlinge kommun lyfte bla att god och näringsrik mat bedöms kunna leda till färre omsorgstimmar eller skjuta upp flytten till serviceboende. Samhället bedöms tjäna på subventionerade matkassar till de som bor hemma. Genom arbetet i Nollvisionen vill Kävlinge få bevis på detta.

Andra erfarenheter som lyftes var tex att chefer, inte bara personalen runt de äldre, bedöms behöva utbildning om vikten av insatser mot undernäring. Det lyftes även fram att det är en utmaning att nå de äldre som bor i ordinärt boende.

Uppföljning samarbete med näringslivet för att öka tillgängligheten för äldre ta del av privata måltidsutbudet

Verksamhetschef Hemvård, stöd och rehabilitering planerar en work-shop (fysisk eller digital) med privata näringslivet under hösten 2021. (Inväntar att dietist har kunnat anställas för att medverka.) Inbjudan ska gå ut till restauranger och take-awayställen för att få höra hur näringslivet ser på ett samarbete och hur de tycker samarbetet skulle kunna utformas.⁷

Uppföljning lunch för seniorer på Järnåkraskolan

Vid vård- och omsorgsnämndens sammanträde 2021-02-02 redovisades en uppföljning av lunchservering för seniorer på Järnåkraskolan.

Då Mårtenslunds restaurang stängdes för renovering erbjöds seniorer istället att äta lunch på Järnåkraskolans lunchrestaurang under vardagar. Under helger hänvisades lunchgäster till kommunens övriga lunchrestauranger för seniorer. Samtliga seniorrestauranger är dock idag tillfälligt stängda för att minimera riskerna för spridning av coronaviruset och för att skydda våra medborgare. Innan restaurangen på Järnåkraskolan stängdes för äldre kom cirka 40-45 gäster per dag, beroende på matsedeln.⁸ Gästerna serverades samma mat som eleverna, i äldremeny ingår även måltidsdryck, kaffe och en kaka. Vård- och omsorgsförvaltningens måltidsbiträde fanns på plats, tog betalt av matgästerna och hjälpte vid behov gästerna tillrätta. En utvärdering visar att alla parter tycker att denna samverkan fungerar bra, gamla och unga möts och kommunens samlade resurser används på ett effektivt sätt.⁹

⁷ Verksamhetschef Hemvård, rehabilitering och service 2021-03-29

⁸ Utredning huvudmannaskap måltidsorganisation Nulägesrapport Lund s. 27

⁹ Utredning huvudmannaskap måltidsorganisation Nulägesrapport Lund s. 27

2021-04-29

Diarienummer

VOO 2020/0562

Uppföljning lunch för seniorer i Dalby

Vård- och omsorgsnämnden beslutade 2021-02-02 § 6 att när omständigheterna utifrån rådande pandemi tillåter, inrätta möjlighet till lunch för seniorer 65+ i Dalby i befintliga lokaler.

Föredragning

Ärendet avser uppföljning av pågående arbete för verkställande av beslut avseende måltider i ordinärt boende.

Beredning

Avstämning bla Myndighetschef, verksamhetschef Hemvård, rehabilitering och service. Deltagande webinarie Nollvisionen.

Barnets bästa

En barnkonsekvensanalys har inte bedömts relevant i ärendet, ärendet avser uppföljning.

Konsekvenser för personer med funktionsnedsättning

En konsekvensanalys för personer med funktionsnedsättning har inte bedömts relevant i ärendet, ärendet avser uppföljning.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget medför inga ekonomiska konsekvenser.

Anna Borgius
Vård- och omsorgsdirektör

Birgitta Åkerson
Projektledare

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:
Akten
